

ASPECTE PRIVIND FUMATUL LA PERSOANELE CARE STUDIAZĂ PENTRU A DEVENI ASISTENȚI MEDICALI

STUDY REGARDING SMOKING AT NURSES STUDENTS

*prof. instruire practică Tiurean Lavinia**, prep. univ. dr. *Daniela Popa***,
prof. univ. dr. *Liliana Rogozea****,

*prof.instruire practică Liceul Grigore Antipa, masterand, Facultatea de Medicină Generală,
Universitatea „Transilvania”, Brașov

**Facultatea de Psihologie și Științele educației, Universitatea „Transilvania”, Brașov

***Facultatea de Medicină Generală, Universitatea „Transilvania”, Brașov

Autor corespondent: Lavinia Tiurean, e-mail: laviniatiurean@yahoo.com

Abstract:

Background: Limited data are available on smoking-related with nursing student, but we are eagle that nurses are a very important and the patients identified a general teaching function for nurses

Objective: To evaluate the compliance of nursing education in smoking behaviour

Methods: 235 students from post-high school and university students from the last year, completed an anonymous questionnaire on smoking

Results: Among all students 95% believe that the smoking habit is unhealthy.

Conclusions: Although smoking is susceptibility to imitation, and the nursing models could be very important for the others, more research is needed to disentangle their independent influence on smoking.

Key-words: smoking, nurses' student

Introducere.

Studiile efectuate și publicate de specialiști dovedesc necesitatea implicării asistenților medicali în menținerea și promovarea sănătății în comunitate, dar nu oricum. Accentul trebuie pus în timpul formării profesionale, pe dezvoltarea acelor competențe de comunicare, ce stau la baza unei bune activități de promovare a sănătății.[10]

O metodă eficientă de aplicare a activității de promovare a sănătății de către asistentul medical este corelarea permanentă a educației formale și nonformale cu necesitățile comunității.[1,4]

Una dintre cele mai spinoase probleme ale relației asistent medical-pacient este legată de educația pentru sănătate pe care asistentul medical trebuie să o desfășoare atât cu pacienții cât și cu aparținătorii acestuia, în vederea sprijinirii acestora pentru a avea un stil de viață sănătos. Unul din subiecte este, fără îndoială legat de fumat, aspect care preocupă în egală măsură lumea medicală și societatea civilă.

În acest sens, la nivel global a fost adoptată legislația antifumat, inclusiv la nivel european, unde au fost elaborată Convenția cadru privind

controlul tutunului. Majoritatea țărilor europene au ratificat convenția, cu excepția Cehiei. [8, 12]

Majoritatea țărilor europene au abordat politici antifumat, rate ridicate de conformitate în aplicarea acestora apărând în țări precum Marea Britanie, Irlanda, dar și țări precum Mexic sau Uruguay. [6]

Persoanele cele mai vulnerabile sunt tinerii, iar modelele pe care aceștia și le iau provin adesea dintre persoanele care apar în mass-media și a căror prezență pe micul ecran în timp ce fumează [5] duce la inducerea ideii că fumatul poate fi corelat cu succesul; dacă e vorba de un medic sau alt personal medical dispare chiar și ideea de nocivitate.

Fumatul pune probleme mari de sănătate, nu numai prin apariția unor boli precum cancerul bronho-pulmonar sau BPOC, dar și prin influența pe care o are asupra altor maladii, precum accidentele vasculare cerebrale sau decesele premature [6, 7, 9, 13]

Relația dintre fumat și calitatea vieții a fost demonstrată prin numeroase studii, care au fost folosite ca și argumente în vederea introducerii unei politici antifumat în locurile publice. [8]

Cu toate acestea, deși prevalența fumatului a scăzut la nivel mondial mai sunt multe de făcut în domeniul educației pentru sănătate și a promovării unui stil de viață sănătos, care să reducă atât fumatul activ cât și cel pasiv, ultimul având un impact negativ inclusiv asupra copiilor și adolescenților, de la vârste foarte tinere [2,13]

Articole de specialitate recent publicate, au demonstrat printre altele faptul că studenții /elevii fumători, aflați în pregătire pentru calificarea asistent medical generalist, prezintă percepții diferite în ceea ce privește fumatul, față de nefumători și funcția educativă a fumătorilor este perturbată de comportamentul de fumător, în sensul în care fumătorii sunt mai permisivi în ceea ce privește acest obicei.

Acțiunile pe care un asistent medical trebuie să le deruleze pentru a contribui la reducerea fumatului trebuie să se adreseze tuturor categoriilor de fumători: atât celor care fumează constant, zilnic, cât și a fumătorilor sociali, ocazionali. [11].

Luând în considerare cele enunțate, studiul și-a propus să evalueze în ce măsură anii de pregătire profesională determină modificări în comportamentul studenților sau elevilor fumători. [1, 3, 10]

Scopul studiului

Studiul urmărește obținerea de informații care pot duce la deschiderea unor noi orizonturi pentru îmbunătățirea programei de specialitate în domeniul educației pentru sănătate, în vederea reducerii numărului de fumători.

Material și metodă

Analiza a fost construită în vederea stabilirii valorii predictive a unor caracteristici socio-demografice (precum genul, vârsta, mediul de proveniență, localitatea, forma de învățământ urmată, anul de studiu și starea civilă) și a unor anumiți factori favorizanți din mediul acestora (precum existența părinților sau a prietenilor fumători, experiența acestora cu situații de decese în familie datorate unor boli asociate fumatului) asupra predispoziției acestora de a fuma, precum și existența unor relații semnificative între predispoziția subiecților de a fuma și părerea acestora referitoare la fumat.

Pentru a atinge obiectivele propuse și a verifica veridicitatea ipotezelor de cercetare a fost utilizat chestionarul ca modalitate de colectare a

datelor, completarea acestuia realizându-se prin bifarea unei singure variante de răspuns (considerată cea mai adecvată) în cazul fiecărui item.

După colectarea datelor, a urmat introducerea acestora în S.P.S.S. și prelucrarea lor.

Rezultate și discuții

În cadrul studiului au răspuns întrebărilor chestionarului 235 de subiecți, femei și bărbați, cu vârste cuprinse între 20 și 51 de ani, elevi în ultimul an din cadrul a două școli postliceale sanitare din Brașov și București și studenți în anii terminali (III și IV) în cadrul Facultății de Medicină - specializarea asistentă medicală din Brașov.

Genul feminin se regăsește într-un procent mai mare decât cel masculin în lotul de studiu, ceea ce corespunde atractivității mai mari a acestui gen spre profesia de asistent medical. (figura 1.)

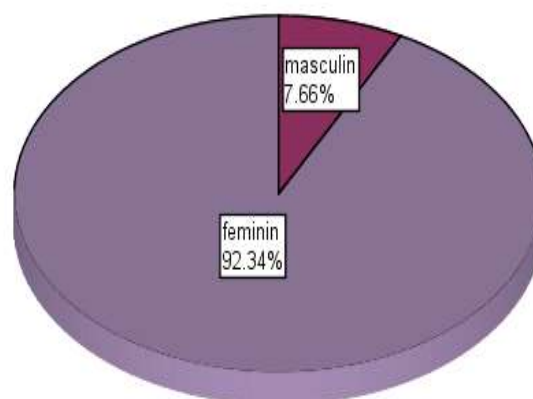

Figura 1. Distribuția subiecților în funcție de gen

Majoritatea subiecților au vârste cuprinse între 18 și 30 ani, fapt ce corespunde vârstei la care se realizează calificarea e prin educație formală (în școală). (figura 2).

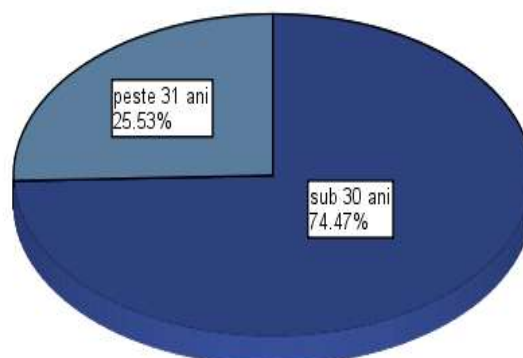

Figura 2. Distribuția subiecților în funcție de vârstă

Procentul subiecților din Brașov este mai mare decât al celor din București, în principal pentru că din Brașov au participat la studiu și elevi din învățământul postliceal și studenți din învățământul universitar.

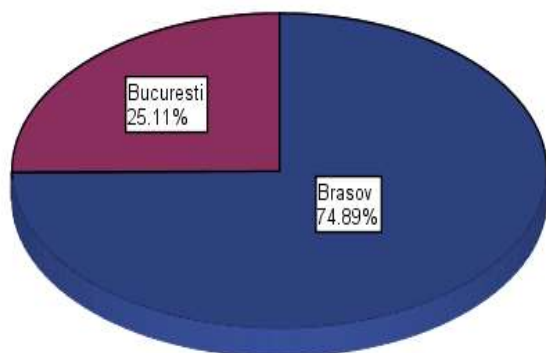

Figura 3. Distribuția subiecților în funcție de localitatea în care studiază

În funcție de forma de învățământ pe care o urmează subiecții, procentele de participare sunt oarecum echilibrate, între învățământul postliceal și cel universitar.

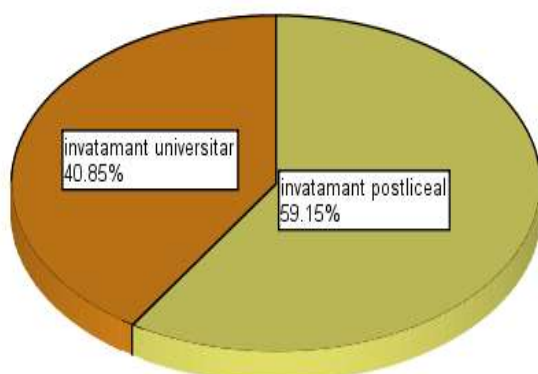

Figura 4. Distribuția subiecților în funcție de forma de învățământ urmată

Marea majoritate a subiecților sunt necăsătoriți, aspect corelat cu procentul mai mare de vârstă sub 30 ani și cu faptul că subiecții sunt elevi/studenți. (figura 5)

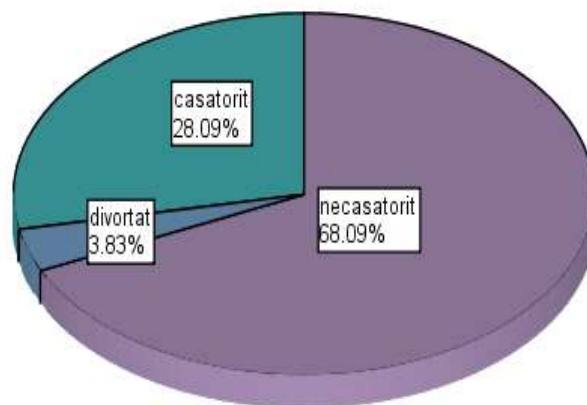

Figura 5. Distribuția subiecților în funcție de statutul civil

S-a stabilit de asemenea și statutul de fumător, fost fumător sau nefumător al subiecților pentru a se observa posibilitatea acestora de a putea influența prin puterea exemplului obiceiul de a fuma. Îmbucurător este faptul că majoritatea sunt nefumători, iar un procent important 11,91% sunt foști fumători, ceea ce înseamnă că informațiile primite în școală le-au fost de folos pentru schimbarea stilului de viață. (figura 6)

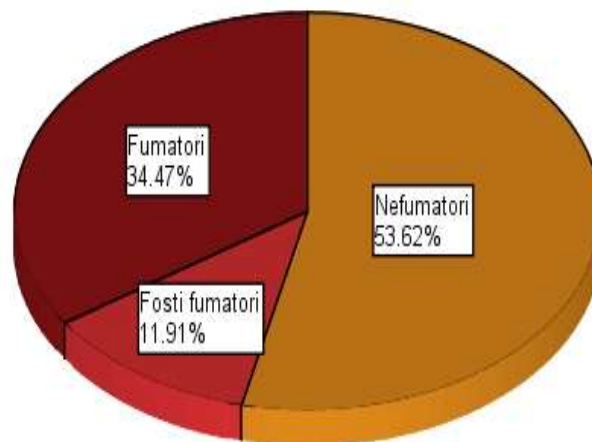

Figura 6. Distribuția subiecților în funcție de statutul lor de fumător

S-a făcut referire și la anturajul subiecților: fumători și nefumători, factor luat în considerare în stabilirea unei legături între obiceiul de a fuma și influența persoanelor din anturaj asupra subiecților. (figura 7)

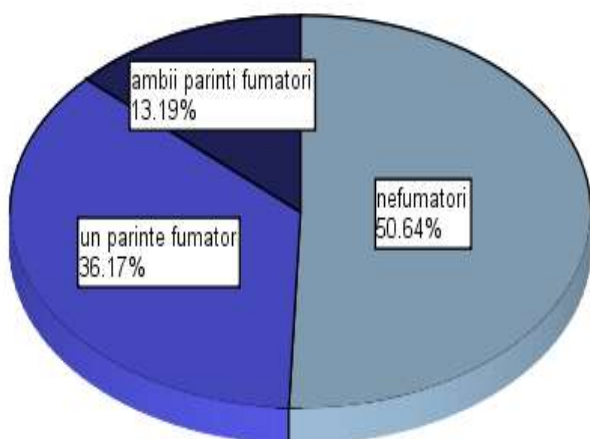

Figura 7. Distribuția subiecților în funcție de existența părinților fumători

Majoritatea celor 235 de subiecți respondenți (95%) sunt de părere că fumatul este un obicei dăunător asupra sănătății personale, în timp ce

doar 5% dintre aceștia îl consideră ca fiind nedăunător.

Tabelul 1 prezintă părerile subiecților nefumători, foști fumători și, respectiv, fumători, referitoare la influența fumatului asupra sănătății personale. Majoritatea celor 126 de subiecți nefumători respondenți (97%) sunt de părere că fumatul este un obicei dăunător asupra sănătății personale, în timp ce doar 3% dintre aceștia îl consideră ca fiind nedăunător. Toți cei 28 de subiecți foști fumători respondenți (100%) sunt de părere că fumatul este un obicei dăunător asupra sănătății personale. Majoritatea celor 81 de subiecți fumători respondenți (90%) sunt de părere că fumatul este un obicei dăunător asupra sănătății personale, în timp ce doar 10% dintre aceștia îl consideră ca fiind nedăunător.

		Nu dăunează	Da (dăunează)	Total
Total lot	Număr respondenți	12	223	235
	Procent	5%	95%	100%
Fumători	Număr respondenți	8	73	81
	Procent	10	90	100
Nefumători	Număr respondenți	4	122	126
	Procent	3	97	100
Foști fumători	Număr respondenți		28	28
	Procent		28	100

Tabelul nr.1. perceperea efectelor fumatului în funcție de statusul de fumător / fost fumător sau nefumător

Deși majoritatea nefumătorilor, a foștilor fumători, cât și a nefumătorilor consideră fumatul ca fiind un obicei dăunător asupra sănătății personale, procentul în care subiecții sunt de acord cu acest fapt este mult mai mare în cazul fumătorilor (97%) și a foștilor fumători (100%) decât în cazul nefumătorilor (90%).

În ceea ce privește limitele cercetării, rezultatele obținute nu ar putea fi generalizate, în primul rând din cauza numărului redus de subiecți participanți la cercetare (N=235). O direcție de continuare a studiilor ar consta, așadar, în chestionarea mai multor subiecți aflați în pregătire pentru calificarea asistență medicală generală.

Concluzii

Predispoziția subiecților de a fuma este mult mai ridicată în cazul următoarelor subgrupuri: subiecții care studiază în București, subiecții care urmează o formă de învățământ postliceală, subiecții care se află în ultimul an de studiu, subiecții cu părinți fumători și subiecții care au un anturaj format din prieteni fumători. De asemenea s-a constatat că există relații semnificative între predispoziția subiecților de a fuma și părerile acestora referitoare la fumat și la programa de specialitate în domeniul educației pentru sănătate.

Bibliografie

- [1] Centrul Național pentru curriculum și evaluare în învățământul preuniversitar-suport de curs al Programului Național de Dezvoltare a Competențelor de evaluare a

- cadrelor didactice”, DeCeE, București, 2008, pagini 55, 64, 70, 80-81, 99, 107, 119.
- [2] Coste J. et al. Smoking and health-related quality of life in the general population. Independent relationships and large differences according to patterns and quantity of smoking and to gender. *PloS one*, 2014, 9.3: e91562.
- [3] Doll R. et al: Mortality in relation to smoking: 40 years observations on male British doctors. *BMJ* 309;901, 1994[cited 20 February 2014] available at <http://www.scinedirect.com/scince/article/pii/>.
- [4] Duma O. și colab, Elemente de statistică aplicată în sănătatea publică, vol.1, Ed. Tehnopress, Iași, 2003, 10-12.
- [5] Farrelly M. C. et al. Movie smoking and youth initiation: parsing smoking imagery and other adult content. *PloS one*, 2012, 7.12: e51935.
- [6] Li X. et al. Lessons from an Evaluation of a Provincial-Level Smoking Control Policy in Shanghai, China. *PloS one*, 2013, 8.9: e74306.
- [7] Mackay D. F., et al. Impact of Scotland’s comprehensive, smoke-free legislation on stroke. *PloS one*, 2013, 8.5: e62597.
- [8] Martínez-Sánchez J. M. et al. Smoking behaviour, involuntary smoking, attitudes towards smoke-free legislations, and tobacco control activities in the European Union. *PloS one*, 2010, 5.11: e13881.
- [9] Pepper J. K., et al. Non-smoking male adolescents’ reactions to cigarette warnings. *PloS one*, 2013, 8.8: e65533.
- [10] Pierce John P., Janet M. Distefan, Robert M. Kaplan, Elizabeth A. Gilpin, The role of curiosity in smoking initiation, *Addictive Behaviors* [online], vol. 30, Issue 4, May 2005, pg 685-696, [cited 25.01.2014], available at <http://www.scinedirect.com/scince/article/pii/>
- [11] Shiffman S. et al. Smoking patterns and stimulus control in intermittent and daily smokers. *PloS one*, 2014, 9.3: e89911.
- [12] Vardavas C. I., et al. Ashtrays and Signage as Determinants of a Smoke-Free Legislation’s Success. *PloS one*, 2013, 8.9: e72945.
- [13] Wang M. P. et al. Secondhand Smoke Exposure and Health Services Use among Adolescent Current Smokers. *PloS one*, 2013, 8.5: e64322.